

کوپن های رپنس بین المللی ایران (مدل رم)

پرویز سهندی
عضو انجمن مطالعات تمبرشناسی ایران
فروردین ۱۴۰۰ خورشیدی

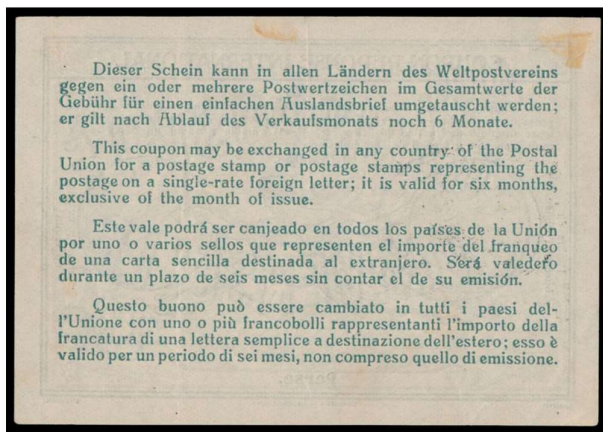
کوپن های رپنس بین المللی اوراقی هستند که به منظور پیش پرداخت کرایه پستی نامه های غیر سفارشی به کشوری دیگر (عضو اتحادیه جهانی پست) بوجود آمدند. کوپن رپنس بین المللی در ششمین کنگره اتحادیه جهانی پست در رم، پایتخت ایتالیا، تصویب و طراحی شد و از اول اکتبر ۱۹۰۷ به جریان گذاشته شد. اولین مدل از کوپن ها معروف به مدل رم است و از ۱۹۰۷ تا ۱۹۳۰ در گردش قرار گرفت. در این مقاله درباره مدل رم که دارای ۸ نوع است بحث خواهیم کرد.

اندازه این کوپن ها برای نوع اول تا هفتم ۸۰*۱۰۸ میلی متر است و در نوع هشتم مدل رم اندازه به ۷۴*۱۰۵ میلی متر تغییر کرد. تمام این کوپن ها در شرکت Benziger S.A. در شهر Einsiedeln سوئیس در ورق های ۵۰ تایی در ۱۰ ردیف و ۵ ستون چاپ شدند. نام طراح کوپن Grasset (طراح گرافیک و مجسمه ساز سوئیس) و گراور کننده آن E.FLORIAN در دو طرف پایین کوپن نوشته شده است. در وسط هم نام چاپخانه نوشته شده است.

متن توضیحات روی کوپن (نوع اول مدل رم) به زبان فرانسوی (زبان رسمی اتحادیه جهانی پست) بدین شرح است:

" Ce coupon peut être échangé contre un timbre-poste de la valeur de 25 centimes ou de l'équivalent de cette somme, dans les pays qui ont adhéré à l'arrangement"
" این کوپن می تواند در هر یک از کشورهای اتحادیه پستی با یک یا چند تمبر پستی به اندازه 25 سانتیم یا معادل آن، معاوضه گردد."

در روی کوپن، توضیحات به زبان فرانسوی و زبان کشور صاحب کوپن، نوشته شده است. در پشت کوپن این توضیحات به چهار زبان آلمانی، انگلیسی، اسپانیایی و ایتالیایی در چهار پاراگراف نوشته شده است.

فیلیگران نوع اول تا پنجم مدل رم به شکل زیر است. در نوع ششم و هفتم "25c" با "50c" و در نوع هشتم مدل رم با "40c" جایگزین شد.

خواص انواع هشتگانه کوپن‌های مدل رم به صورت زیر است که درکنگره‌های رم ۱۹۰۶، مادرید ۱۹۲۰ و استکهلم ۱۹۲۴ به تصویب رسیدند. این انواع را با شماره‌های I تا VIII یا با Ro1 تا Ro8 نشان می‌دهند.

کنگره رم ۱۹۰۶، تاریخ گردش کوپن‌ها اول اکتبر ۱۹۰۷، حداقل قیمت تعیین شده ۲۸ سانتیم:

نوع اول (Ro1): چهار پاراگراف پشت کوپن بوسیله خط از هم جدا شده‌اند.

نوع دوم (Ro2): هیچ خطی بین پاراگراف‌های پشت کوپن وجود ندارد.

نوع سوم (Ro3): متن آلمانی پشت کوپن در سه سطر است (در حالیکه متن آلمانی در نوع اول و دوم در چهار سطر است).

نوع چهارم (Ro4): همانند نوع سوم است با این تفاوت که نام کشور ایستاده و درشت نوشته شده است.

کنگره مادرید ۱۹۲۰، تاریخ گردش کوپن‌ها اول ژانویه ۱۹۲۲، حداقل قیمت تعیین شده ۵۰ سانتیم:

کوپن‌های مدل رم تا سال ۱۹۲۰ تاریخ انقضا نداشتند. بعد از کنگره مادرید در سال ۱۹۲۰، کوپن‌های مدل رم، تا دو ماه بین قاره‌ای، و تا شش ماه بیرون قاره‌ای، مهلت مصرف از زمان صادر شدن از مبدا را داشتند.

نوع (موقت) پنجم (Ro5): در متن فرانسوی روی کوپن "de la valeur de 25 centimes" با "l'affranchissement d'une lettre simple" جایگزین شد و مهلت مصرف کوپن‌ها با "seux mois" (encore (six mois...)) اعلام شد. ترجمه متن توضیحات جدید به چهار زبان در پشت کوپن با رنگ قرمز مایل به قهوه‌ای به شکل عمودی روچاپ شدند.

نوع ششم (Ro6): در پشت کوپن روچاپ وجود ندارد و چهار پاراگراف پشت کوپن برحسب تغییر متن فرانسوی در مدل پنجم رم تغییر کردند. عدد روی فیلیگران به 50c تغییر کرد و نام چاپخانه در پایین کوپن به "Benziger & Cie. S.A.-Einsiedeln" تغییر کرد.

کنگره استکهلم ۱۹۲۴، تاریخ گردش کوپن‌ها اول اکتبر ۱۹۲۵، حداقل قیمت تعیین شده ۴۰ سانتیم:

نوع (موقت) هفتم (Ro7): در کنگره استکهلم مهلت مصرف کوپن به شکل جهانی شش ماه تعیین شد. در روی کوپن، متن فرانسوی تغییر کرد و تغییرات متناظر با روچاپ قرمز رنگ در پشت کوپن به شکل عمودی اعمال شد.

نوع هشتم (Ro8): اندازه این کوپن به ۷۴*۱۰۵ میلی‌متر تغییر کرد و خطوط نصف‌النهار و عرض جغرافیایی از دو نیمکره چپ و راست روی کوپن حذف شدند. همچنین عدد روی فیلیگران به 40c تغییر کرد.

تاکنون از ایران دو کوپن نوع هفتم و نوع هشتم با قیمت ۱۸ شاهی دیده شده است (تصویر کوپن نوع هشتم در بالا) که در تاریخ ۹ مهرماه ۱۳۰۴ خورشیدی چاپ شده اند و اسم ایران روی کوپن با Perse مشخص شده است.

این نوشته خلاصه فصل اول از کتاب "**کوپن‌های رپنس بین‌المللی ایران**، پرویز سهندی، چاپ اول ۱۳۹۸" می‌باشد. برای مطالب تکمیلی و تصاویر بیشتر می‌توان به این کتاب مراجعه کرد. در شماره بعدی درباره کوپن‌های رپنس بین‌المللی ایران مدل لندن بحث خواهیم کرد.